

Юрий Темирганов

Първи концерт на Ленинградската филхармония

След като са ни гостували Големият симфоничен оркестър на Московското радио, Киевската филхармония, Симфоничният оркестър на Латвийското радио и Новосибирската филхармония, Симфоничният оркестър на Ленинградската филхармония е петият оркестров колектив, поканен на русенския междудународен фестивал изкуството на забележителната съветска академическа школа.

От чутите досега съветски симфонични оркестри и дириженти не можем да не подчертаем една тяхна типична творческа особеност: ярко интерпретират на идейно-емоционалните истини, претворени в най-забележителните произведения на големите майстори-творци от различни народности, епохи и столетия. Това най-силно наше впечатление съвсем не пренебрегва факта, че изтъкнатите съветски симфонични оркестри са прекалено комплиментуван състав, в които отделните артист-оркестранти са истински майстори на своя инструмент, че по обективните показатели на музикалното изпълнение — ансамбъл, звучност, художествена дисциплина и т. н. — те стоят на същото равнище.

Това, което ги прави безспорно интересни пресъдатели на големата музика в паритурите на класиките и съвременните композитори, е преди всичко таланта на художествените на ръководители — диригентите. Нека си спомним за Геннадий Рождественски. Макар и млад, той се радва на световна известност и е постоянен гост на най-renomiranите оркестри в Европа и Америка. Умел и възпитател на най-младото поколение съветски дириженти, тежко творчески вдъхновител, Геннадий Рождественски създава вече няколко крупни младши диригентски личности, чиято творческа воля влияе решително върху оформянето на новия интерпретаторски стил на съветското симфонично изпълнителско изкуство.

Преди няколко години двадесет и осемгодишният тогава Владимир Козухар хвърля във възторг фестивалната ни публика, показвайки се начело на Симфоничния оркестър на Киевската филхармония. На младоподемните МАЧ новосибирските симфонисти извоюваха най-високото художествено постижение в десетилетната история на русенския фестивал, подготвени и вдъхновено ръководени от младия Арнолд Кац. Юрий Темирганов е най-новата звезда в това младо съветско съзвездие, която се появява на нашия фестивален концертен подиум.

Тридесет и две годишният главен диригент на Симфоничния оркестър на прославената Ленинградска филхармония, главен диригент на най-ценните

традиции на вековната руска и съветска оркестрова практика, е вече напуснало име. Само за няколко години, след като е спечелил първата награда от конкурса за млади съветски дириженти, той налага категорично майсторството си на зрял диригент далече извън пределите на родината си.

Покорени от музичантното на ленинградските симфонисти, още в първите минути на завучалата Трета симфония от Сергей Прокофиев, пред нас започна последователно, с логиката на все по-разширяващо очарование да се „удълбнява“ и одухотворява значимата диригентска личност, чиято ерудиция, ум и воля прераства в най-дълбоко съприкосновение на изпълнително-симфонични и публика с Музиката. Третата симфония на Прокофиев е напълно неизвестна на нашия слушател. Тя изобико дълги години бе пренебрегвана (дори отричана), затова нейното програмиране представлява интерес само за малцина специалисти. Кому дължим радостното преживяване от това запознание с едно истинско откровение на творческия гений на Прокофиев? Кому дължим възторга на публиката и укрепналата й вяра, че е естетически израсла, за да може от първо слушане да приеме в сърцето си една голяма музика, чиято изразни средства са почерпани от многообразния фонд (така „непривичен“ за някои) на съвременното музикално мислене? — На Юрий Темирганов, който прояви удивителна релаксура в музикалната характеристика на образите, поставя ги в такова съотношение, че те оживиха драматургията на една творба, родена от чистото сърце на човека и творца Прокофиев, от неговите мисли и тревоги за съдбата и участието на хората, от оптимизма му, вярата му в красотата и доброто.

Да гледаш Юрий Темирганов на концертния подиум е истинска художествена наслада. Всяко движение, всеки черв от изтъкнатата му единствено от усещания на музикалната материалност, е необикновено точно и изразително. Изумителна пластичност, разгръщане се на визуалния фон на класическия ясната схема на дирижирането на ръцете, концентрира преживяванията на слушателя върху идейно-емоционалния заряд на музикалния момент. Това е диригентско изкуство, колкото голямо, толкова достъпно и разбираемо — без масифициране на диригентския жест, а образно сливащо се с импулса — инстинктивен или кантизиран. Ръката на диригента е неговият инструмент, така както ръката на скулптора изваява таланта му на ваятел-творец.

В палата вечер, посветена на Прокофиев (в която чухме

и прекрасния дигулар Борис Гутинков, който изпълни Концерт за дигулка № 1, както и подобрени фрагменти от балета „Ромео и Жулиета“), на концертния подиум цареше едно голямо изпълнителско изкуство, осъществявано с рядко художествено майсторство и воля. Ленинградските филхармонисти разкриха неподозирана сила в езика на симфоничната музика, с която на своята публика от години общува. Силното преживяване ще остане не само незадължим спомен, но и пътеводител за нашите слушатели в стремежа им да проникват още по-дълбоко в безкрайния мир на отразената в голяма музика човешка душевност. Те винаги ще възкресяват в сърцето и паметта си яркия творчески образ на младия съветски диригент Юрий Темирганов.

Илия ТЕМКОВ